מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מדוע כסף הוא הסכמה חברתית ולא ערך טבעי
- להכיר את המעבר ההיסטורי מסחר חליפין לכסף
- לנתח סיכונים בתשלום מראש (כרטיסיות, תוכניות נאמנות)

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – הבנה בסיסית

1. ב – החליפו מוצר במוצר
2. ב – כי כולם מסכימים שהוא שווה משהו
3. ב – תשלום בטלפון הנייד
4. ב – קשה למצוא מישהו שרוצה בדיוק את מה שיש לך

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – כסף מקבל ערך מההסכמה החברתית, לא מתכונה טבעית שלו
2. נכון – זהו ייצוג דיגיטלי של כסף, מבוסס על אותה הסכמה
3. לא נכון – בעבר היה סחר חליפין, לפני שהתפתח הכסף
4. נכון – זהו בדיוק הרעיון של הסכמה חברתית
5. לא נכון – אם בית הקפה נסגר, הלקוח עלול להפסיד את הכסף ששילם מראש

חלק ג׳ – השלמת משפטים

1. חליפין
2. הסכמה
3. טלפון
4. סיכון
5. כסף

חלק ד׳ – התאמה

- 1 – ב (החלפת מוצר במוצר ללא כסף)
- 2 – א (שטרות ומטבעות פיזיים)
- 3 – ה (אמצעי תשלום דיגיטלי מודרני)
- 4 – ג (תשלום מראש על כמה שירותים)
- 5 – ד (כולם מסכימים יחד על ערך משהו)

חלק ה׳ – דילמה - כרטיסיית קפה

1. התלמיד/ה אמור/ה לזהות: בית הקפה מרוויח כי מקבל כסף מראש (תזרים מזומנים) ומבטיח לקוח קבוע; הלקוח מרוויח הנחה אך מסתכן באובדן הכסף אם העסק ייסגר לפני שניצל את כל הקפות. תשובה טובה תכלול נימוק אישי מבוסס על שיקול סיכון מול תועלת

חלק ו׳ – שאלות חשיבה קצרות

1. כי צריך שכולם בחברה יסכימו וייתנו אמון בערך של אותו דבר, אחרת הוא לא יתפקד ככסף
2. למשל כרטיס אשראי, המחאה (צ'ק), או העברה בנקאית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מבין/ה שערך הכסף תלוי בהסכמה קולקטיבית ולא בתכונה טבעית
- זיהוי שחליפין דורש התאמה בין צרכים, בעוד כסף הוא אמצעי אוניברסלי
- הבנה שהעסק עלול להיסגר והלקוח יפסיד את הכסף ששילם מראש

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר: 'למה שטר של 100 שקל שווה יותר מנייר רגיל?' כדי להמחיש את רעיון ההסכמה
- מומלץ לקשר את הדילמה בסוף לדוגמאות מהחיים האמיתיים של התלמידים, כמו כרטיסיות מנוי או תוכניות נאמנות

דף תרגול: כסף כמוסכמה חברתית

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

פעם אנשים נתנו דבר תמורת דבר, בלי כסף. היום יש כסף, וכולם מסכימים שהוא שווה משהו. גם תשלום בטלפון זה כסף.

📖 מילון קטן:

סחר חליפין	להחליף מוצר במוצר, בלי כסף
כסף	אמצעי תשלום שכולם מסכימים על ערכו
הסכמה חברתית	כל האנשים מסכימים יחד על משהו
אמצעי תשלום	דרך לשלם - כסף מזומן, כרטיס, טלפון
כרטיסייה	תשלום מראש על כמה שירותים או מוצרים
אמון	להאמין שהצד השני יקיים את ההבטחה
סיכון	אפשרות שמשהו רע יקרה ונפסיד
מזומן	שטרות ומטבעות פיזיים

1 חלק א׳ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עשו לפני שהיה כסף?

א) שמרו הכל בבית ב) החליפו מוצר במוצר ג) לא קנו כלום ד) שילמו בטלפון

2. למה כסף שווה משהו?

א) כי יש לו ערך טבעי כמו אוכל ב) כי כולם מסכימים שהוא שווה משהו

ג) כי הממשלה מכריחה להשתמש בו ד) כי אי אפשר לזייף אותו

3. איך משלמים היום?

א) החלפת תפוחים בלחם ב) תשלום בטלפון הנייד ג) מתן עבודה תמורת עבודה ד) איסוף עלים

4. מה הקושי בלהחליף דברים?

א) הוא מהיר מדי ב) קשה למצוא מישהו שרוצה בדיוק את מה שיש לך ג) הוא דורש כסף רב

ד) הוא אסור בחוק

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כסף הוא חומר בעל ערך טבעי כמו זהב, ולכן אנשים משתמשים בו	☐	☐
2	תשלום בטלפון הוא גם צורה של כסף	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	בעבר השתמשו בכסף בדיוק כמו היום	☐	☐
4	כדי שכסף יעבוד, כולם צריכים להסכים על הערך שלו	☐	☐
5	כרטיסייה מראש לבית קפה היא ללא סיכון כלל	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפני שהיה כסף, אנשים נהגו לבצע _____ - החלפת מוצר במוצר

2. כסף הוא סוג של _____ חברתית, כלומר כולם מסכימים על ערכו

3. היום אפשר לשלם גם באמצעות ה_____

4. כשקונים כרטיסייה מראש, יש _____ שהעסק עלול להיסגר

5. בעל בית הקפה ש מוכר כרטיסייה בהנחה מקבל _____ מראש

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סחר חליפין	___	**א.** שטרות ומטבעות פיזיים
2. מזומן	___	**ב.** החלפת מוצר במוצר ללא כסף
3. תשלום בטלפון	___	**ג.** תשלום מראש על כמה שירותים
4. כרטיסייה	___	**ד.** כולם מסכימים יחד על ערך משהו
5. הסכמה חברתית	___	**ה.** אמצעי תשלום דיגיטלי מודרני

5 חלק ה' – דילמה - כרטיסיית קפה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בית קפה מציע לקנות כרטיסיית עשר קפות מראש בהנחה. הסבירו מי מרוויח מהעסקה הזו ומהו הסיכון שלכם כלקוחות אם בית הקפה ייסגר. האם הייתם קונים כרטיסייה כזו? נמקו

6 חלק ו' – שאלות חשיבה קצרות

ענו בקצרה.

1. מדוע אי אפשר פשוט להחליט שעלים הם כסף?

2. תנו דוגמה נוספת לאמצעי תשלום מלבד מזומן וטלפון

כרטיס יציאה

מהי הסכמה חברתית, וכיצד היא קשורה לכסף?

מהו ההבדל בין סחר חליפין לשימוש בכסף?

מהו הסיכון בקניית כרטיסייה מראש בעסק?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️